

УДК 343.12:343.985(477)

Сергій Анатолійович САЛТОВЕЦЬ,

*кандидат юридичних наук,
начальник управління боротьби зі злочинами,
пов'язаними з торгівлею людьми,
ГУНП в Харківській області*

ОКРЕМІ НАПРЯМИ ВЗАЄМОДІЇ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ПРОТИДІЇ ЗАХОПЛЕННЮ ЗАРУЧНИКІВ

Досвід діяльності оперативних підрозділів НП організації проведення поліцейської операції «Заручник» показує, що без комплексного використання всієї системи оперативно-розшукових сил неможливо забезпечити ефективну діяльність із протидії вчиненню злочинів і знешкодженню осіб, які вчинили захоплення заручників.

Однією з умов цього є взаємодія оперативних підрозділів НП з структурними підрозділами НП, іншими ланками правоохоронних органів України [1, с. 86].

Окрім вітчизняних правоохоронних органів, вагомі результати у процесі протидії злочинам, пов'язаним із захопленням заручників, може принести взаємодія з правоохоронними органами зарубіжних країн. Як свідчить практика, найбільш активно така взаємодія відбувається з правоохоронними органами держав-учасниць СНД, з якими у нашої держави збереглися історичні, культурні і торгово-економічні контакти.

Основними формами взаємодії і співробітництва держав-учасниць СНД та їх компетентних органів у протидії злочинності є:

– здійснення за узгодженням спільних і (або) скоординованих превентивних заходів зі спеціально-кримінологічного запобігання злочинним проявам. Організаційно-правовим забезпеченням спільної діяльності виступають відповідні програми, які приймаються, як правило, на 3 роки і діють з 2000 р., наприклад, Міжнародна програма спільних заходів боротьби зі злочинністю. Паралельно реалізуються і такі довгострокові конкретні програми: Програма співробітництва держав-учасниць СНД в боротьбі з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та їх прекурсорів; Програма співробітництва держав-учасниць СНД у боротьбі з тероризмом й іншими насильницькими проявами екстремізму; Програма співробітництва держав-учасниць СНД у боротьбі з торгівлею людьми та ін.;

- здійснення за узгодженням спільних і (або) скоординованих оперативних та ОРЗ, слідчих дій тощо. Так, протягом останніх років було проведено 26 комплексних профілактичних і 4 спеціальні операції, у результаті яких розкрито 61,3 тисячі злочинів, затримано понад 22 тисячі осіб, що знаходилися в розшуку, припинено діяльність 341 організованої групи, вилучено приблизно 7 тисяч одиниць вогнепальної зброї та ін. Правоохоронними органами держав-учасниць СНД продовжено практику здійснення узгоджених дій за спеціальними планами: «Канал», «Нелегал», «Пасажир», «Конопля», «Кубло», «Трафік», «Арсенал» тощо;

- консультації з питань взаємодії і співробітництва в конкретних напрямках;

- участь у підготовці нормативних правових актів;

- створення спеціалізованих банків даних і обмін інформацією у сфері протидії злочинності (дактилоскопічні слідотеки; кульогільзотеки та ін.);

- підготовка кадрів та обмін досвідом роботи в боротьбі з тероризмом і екстремізмом (наприклад, у навчальних закладах Російської Федерації та Республіки Білорусь пройшли підготовку 15 слухачів з України);

- проведення спільних наукових досліджень з актуальних проблем;

- видання методичних посібників і наукової літератури;

- проведення спільних наукових конференцій та семінарів;

- удосконалення матеріально-технічного і фінансового забезпечення та ін. [2, с. 110].

Процес взаємодії між правоохоронними органами України і аналогічними органами іноземних держав забезпечується за допомогою Укрбюро Інтерполу.

Активна участь Департамент Інтерполу та Європолу (далі – ДІЄ) та інших підрозділів Національної поліції у міжнародних проєктах Генерального секретаріату Інтерполу, активне залучення до міжнародного поліцейського співробітництва, якісне дотримання Департаментом переважної більшості високих стандартів Інтерполу обумовило звернення у 2016 році Генерального секретаря Інтерполу до керівництва Національної поліції України із пропозицією розширення представництва України в Генеральному секретаріаті Інтерполу до трьох осіб [3, с. 98].

Також, значним успіхом на євроінтеграційному шляху України стало підписання у грудні 2016 року Міністром внутрішніх справ України Угоди між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво.

Завдяки Угоді з Європолем наше співробітництво з Європейським Союзом вийшло на суттєво інший рівень. Ми можемо використовувати всі організаційні, інформаційні, технічні та аналітичні можливості Європолу у боротьбі зі злочинністю.

Крім того, важливе значення має вивчення передового зарубіжного досвіду організації міжнародного поліцейського співробітництва і використання новітніх форм і методів організації такої діяльності в Україні. У цьому контексті важливим виглядає вивчення питання щодо створення в Національній поліції України єдиного центру міжнародного поліцейського співробітництва за зразком багатьох європейських країн.

Таким чином, можемо зазначити, що Україна доклала чимало зусиль для того, щоб співпрацювати з державами-членами Європейського Союзу та його правоохоронними органами (Європолем та Інтерполом) з метою подолання масштабної проблеми сучасності – транснаціональної організованої злочинності, а також підвищення рівня законності, безпеки та правопорядку в Україні [3, с. 98]. В свою чергу, зміст і форма взаємодії оперативних підрозділів Національної поліції під час протидії захопленню заручників залежать від оперативної обстановки в окремо взятому регіоні та в державі, а також від зміни ідеалів і стереотипів населення. Досвід діяльності оперативних підрозділів НП показує, що без комплексного використання всієї системи оперативно-розшукових сил, спираючись на зарубіжний досвід організації міжнародного поліцейського співробітництва і використання новітніх форм і методів організації такої діяльності в Україні неможливо забезпечити ефективну протидію захопленню заручників.

Список бібліографічних посилань

1. Грабазій І. А., Деревягін О. О., Козленко О. О., Шендрик В. В. Оперативно-розшукова протидія злочинам, пов'язаним з обігом порнографічних предметів : монографія / за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків, 2018. 212 с.

2. Деревягін О. О., Шендрик В. В., Шинкаренко І. Р. Актуальні проблеми організації і тактики запобігання злочинам підрозділами кримінального розшуку в курортній місцевості АР Крим : монографія / за наук. ред. І. Р. Шинкаренка. Дніпропетровськ : ДДУВС, 2012. 200 с.

3. Деревягін О. О. Перспективи розвитку міжнародного поліцейського співробітництва через сучасні механізми Інтерполу та Європолу // Сучасна європейська поліцейська та можливості її використання в діяльності Національної поліції України : тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 11 квіт. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. С. 97–98.

Одержано 12.11.2019